

Rekabet Kurumu Başkanı Küle:

Rekabet ihlalleri tüketicilere zarar veriyor

Serbest rekabet piyasalarında, teşebbüslerin satış fiyatlarını serbestçe ve birbirleriyle rekabet hâlinde belirlemesi gerekir

Rekabet Kurulu'nca 2021 yılının Nisan ayında başlatılan ve 1 buçuk yıl süren "tedarikçi soruşturması" kapsamında fiyatlama davranışları incelenen 13 üretici/tedarikçinin, "topla-dağıt" niteliğine sahip kartele taraf olmak ve perakende seviyesinde faaliyet gösteren teşebbüslerin raf fiyatlarını belirlemek suretiyle kanunu ihlal ettikleri belirlendi. Bu firmalara 878 milyon TL ceza verildi. Daha önce aynı konuda idari para cezası uygulanan soruşturma kapsamındaki 5 zincir marketin de topla-dağıt karteline taraf oldukları tespit edildi. Ancak önceki soruşturmada idari para cezası uygulandığından yeni bir idari para cezası uygulanmadı. Rekabet Kurumu Başkanı Birol Küle, Rekabet Kurulu'nun 13 üretici/tedarikçi teşebbüse 878 milyon TL ceza uyguladığı soruşturmada, tedarikçiler ve perakendeciler arasındaki iş yapma biçiminin rekabet ihlallerine yol açabilecek şekilde oluştuğunun ortaya çıktığını söyledi. Küle, "Bu yaygın iş yapma biçimi çerçevesinde, üretici/tedarikçi teşebbüsler, kendi ürünleri bakımından perakendecilerin nihai satış fiyatlarını ve fiyat artış zamanlarını koordine ediyor. Bu iş yapma biçimi sonucu oluşan rekabet ihlalleri, teşebbüslerin fiyatlarını serbestçe belirlemelerini engelliyor ve piyasadaki fiyatların suni olarak yükselmesine ve tüketicilerin bu durumdan doğrudan zarar görmelerine neden oluyor" dedi.

Beş markete ceza verilmişti

Rekabet Kurumu Başkanı Birol Küle, kararın, hızlı tüketim malları perakendeciliği sektöründe alınan ilk karar olmadığını hatırlatarak, "Kurulumuz kamuoyunda 'zincir marketler soruşturması' olarak bilinen soruşturma sonucunda aldığı

28 Ekim 2021 tarihli kararıyla yemeklik yağ üreticisi 1 teşebbüs ile 5 ulusal zincir marketin topla-dağıt niteliğine sahip kartele taraf olduklarını ve ayrıca söz konusu yemeklik yağ üreticisi teşebbüsün perakende seviyesinde faaliyet gösteren teşebbüslerin raf fiyatlarını belirlediğini ve böylelikle anılan teşebbüsler tarafından kanunun 4'üncü maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiş ve bu teşebbüslere idari para cezası vermişti. Nitekim bu soruşturmada elde edilen belgeler, 'tedarik soruşturması' olarak anılan 13 üretici/tedarikçinin ceza almasıyla sonuçlanan soruşturmanın açılmasına da yol açmıştı" bilgisini verdi.

En ağır rekabet ihlali

Her iki soruşturmanın da hızlı tüketim malları perakendeciliği sektöründe tedarikçiler ve perakendeciler arasındaki iş yapma biçiminin, rekabet ihlallerine yol açabilecek şekilde oluştuğunu gösterdiğini belirten Birol Küle, şunları kaydetti:

"Bu yaygın iş yapma biçimi çerçevesinde, ilk olarak üretici/tedarikçi teşebbüsler, kendi ürünleri bakımından perakendecilerin nihai satış fiyatlarını ve fiyat artış zamanlarını koordine ediyor. Bir başka deyişle perakendeciler, ortak tedarikçileri aracılığıyla birbirlerinin geleceğe yönelik fiyatları, fiyat artış tarihleri, dönemsel aktiviteleri ve kampanyaları gibi rekabete hassas bilgilerinden haberdar oluyor ve kendi davranışlarını buna göre şekillendiriyor. Rekabet hukuku terminolojisinde 'topla-dağıt tipi kartel' olarak nitelendirdiğimiz ve en ağır rekabet ihlalleri arasında sayılan bu durum ise perakendeciler arasındaki fiyat rekabetini ortadan kaldırıyor. İkinci olarak, bu yaygın iş yapma biçimi, tedarikçilerin perakende seviyede faaliyet gösteren teşebbüslerin raf fiyatlarına müdahale etmesini ve perakendecilerin nihai satış fiyatlarını belirlemesini de içeriyor. Nihayetinde, perakende seviyesinde faaliyet gösteren teşebbüslerin nihai satış fiyatlarının aynı

düzeyde olmasına yol açan ve yeniden satış fiyatının tespiti olarak nitelendirilen bu durum ise yine benzer şekilde perakende seviyesindeki fiyat rekabetini ortadan kaldırıyor."

Tüketiciler zarar görüyor

Rekabet Kurumu Başkanı Küle, serbest rekabet piyasalarında, teşebbüslerin satış fiyatlarını serbestçe ve birbirleriyle rekabet hâlinde belirlemelerinin beklendiğine dikkati çekerek, konuya şöyle açıklık getirdi:

"Zira teşebbüsler arasındaki rekabet, fiyatların düşmesini, ürün ve hizmet çeşitliliği ile kalitenin artmasını sağlayacak ve nihayetinde tüketiciler bakımından fayda yaratacaktır. Ayrıca rekabetin tesisi dolaylı olarak fiyat istikrarına, ekonomik büyümeye, uluslararası rekabetçiliğe de katkı sağlayacaktır. Bu nedenle hızlı tüketim malları sektöründe yaygın olarak görülen iş yapma biçimleri sonucunda meydana gelen rekabet ihlalleri, teşebbüslerin fiyatlarını serbestçe belirlemelerini engelliyor ve piyasadaki fiyatların suni olarak yükselmesine ve tüketicilerin bu durumdan doğrudan zarar görmelerine neden oluyor. Ayrıca, bu davranışlar dolaylı olarak ülke ekonomisi üzerinde de olumsuz etkilere yol açıyor. Üstelik bu rekabet ihlallerinin ekmek, alkolsüz içecekler, atıştırmalık ürünler, kişisel temizlik malzemeleri gibi tüketicilerin bütçesi içerisindeki payı yüksek olan hızlı tüketim malları perakendeciliği sektöründe gerçekleştiği dikkate alındığında, tüketicinin uğradığı zararın büyüklüğü daha da çarpıcı hâle geliyor. Bu nedenle sektörde faaliyet gösteren teşebbüslerin iş yapma biçimlerini değiştirmeleri ve rekabet hukuku kurallarına uygun hâle getirmeleri zaruri hâle gelmiştir. Biz kararlarımızla piyasa oyuncularına bu konuda farkındalık kazandırdığımızı düşünüyoruz. Rekabet Kurumu olarak soruşturmalar ve rekabet savunuculuğu yoluyla piyasalarda etkin rekabet ortamının tesis edilmesini ve korunmasını sağlamaya yönelik çalışmalarımıza devam edeceğiz." *Haber-DHA*